

Förvaltningsplan Natura 2000

Natura 2000-område   Naturreservatet Ramsholmen

Natura 2000-kod   FI1400001

Totalareal   13 ha landområde

Fastställd: 1997, naturreservat sedan 1925

Områdestyp, status   SAC-område

Natura 2000

Natura 2000 har sitt upphov i EG:s habitat- och fågeldirektiv. Länderna inom Eu ska föreslå områden av gemenskapsintresse (Sites of Community Importance, SCI) utgående från de naturtyper och arter som nämns i art- och habitatdirektivet. Tillsammans med de områden som utpekats enligt fågeldirektivet bildar dessa så kallade särskilda skyddsområden (Special Protection Areas, SPA) inom Natura 2000-nätverket.

Förvaltningsplanen

Varje Natura 2000 – område ska omfattas en förvaltningsplan med en beskrivning av området och dess naturvärden, vilka hot som området berörs av samt vad som krävs för att området ska bevaras. Planen ska också fungera som ett verktyg vid tillståndsprövningar och planeringsarbete. Förvaltningsplanen utarbetas och fastställs av Ålands landskapsregering som även bär det yttersta ansvaret för att målsättningarna för området uppfylls. Ändringar i förvaltningsplanen medför att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda får då ett nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är betydande.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000 -områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, vilket även i viss mån gäller åtgärder utanför Natura 2000 –området. I de fall som de kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med Ålands landskapsregering innan åtgärden påbörjas.

Underlag

En kartläggning med utbredning (utgående från dagens situation) av alla ingående naturtyper finns hos landskapsregeringen. Habitaterna har avgränsats utifrån flygbildtolkning och därefter granskats mot uppgifter från fältbesök.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 –området är att de naturtyper och arter som finns i området ska bevaras långsiktigt. En så kallad gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för varje naturtyp och art inom deras biogeografiska region. Området i fråga är en viktig del av det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 är uppbyggd av.

Beskrivning

Översikt

Ramsholmen är Ålands första naturreservat och representerar gammal kulturmark med delvis hävda lövängar, hagar, lundar och strandängar. Naturvårdens huvudmålsättning är att bevara en kulturframkallad naturtyp.

Artrikedomen är stor, botaniskt främst vårbloommande kärleväxter men även en del slättergynnade arter förekommer. Under våren kan rikligt med blåsippor, vitsippor, gulsippor, svalört, nunneört, stor vårlök, vårärt och lundsmörblomma påträffas. I fråga om den på Åland relativt sällsynta gulsippan är beståndet på Ramsholmen ett av de största inom landskapet. På de öppnare markerna finns mängder av gullviva. Ramslöken är en kännetecknande art på Ramsholmen, dessutom växer St. Pers nycklar och kungsängslilja på området.

Hålbyggande fåglar är karakteristiska för området till följd av de talrikt förekommande ihåliga träden. Bland annat påträffas olika arter av hackspettar, mesar, göktypar, rödstjärt, stare, skogsduva, svartvit flugsnappare.

Den grunda Torpfjärden nordost om Ramsholmen är en av de mest värdefulla fågellokalerna på Åland. Det för åländska förhållande unika, delvis gamla lövträdsbeståndet av främst ask och alm, tillsammans med de fortsättningsvis välbevarade hassellundarna och den artrika floran och faunan gör området till ett av Ålands mest sevärda kulturarvsområdena.

Ramsholmen är en ås av drumlintyp, en formation från tiden för den senaste istiden.

Området påverkas av närheten till Mariehamns flygstation så tillvida att trädskronornas höjd inom vissa sektioner behöver hållas efter för flygsäkerhetens skull.

Inom området finns även en utskiftad väg till tomten samt flygfältets uttryckningsväg till båthuset.

Reservatet Ramsholmen

Kulturlämningar

Den gamla, fortsättningsvis väl bevarade torpbebyggelsen finns som en kärna inom reservatet och förstärker känslan av en traditionell miljö, även om själva gårdstomten inte hör till reservatet. En naturstig finns inom området, några informationstavlor finns uppsatta och underhålls av landskapsregeringen.

Bevarandemål

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp

Naturtyper på området

1630 Havstrandängar av Östersjötyp

6210 Kalkgräsmarker

6530 Lövängar av fennoskandisk typ

9070 Trädklädd betesmark

1630 Havstrandängar av Östersjötyp

Beskrivning: Strandängar som är eller har varit påverkade av slåtter och/eller betesdrift med i regel lågvuxen vegetation. Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som t.ex. landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap som gör den i regel tydligt zonerad. Floran och faunan är artrik med flera ovanliga arter. De mest salttåliga arterna växer närmast vattenbrynet. Följande egenskaper representerar naturtypen: stor areal, lågvuxenhet, stor artrikedom, litet inslag/liten täckningsgrad av vass och buskar. De mest representativa områdena utnyttjas i regel för bete eller så har betet upphört för en kort tid sedan.

Bevarandemål: Bevara den typiska vegetationszonering som har utvecklats under en lång tid och som påverkas av landhöjningen, det rika fågellivet, ingen tillförsel av handgödsel och ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i habitatet.

Hotbild/negativ påverkan: I samband med det minskande betet utgör igenväxning av vass och buskar ett stort hot mot dessa ängar.

Bevarandeåtgärder:

- Naturtypen behöver förekomma i tillräckligt stora arealer.
- Gynnsamt tillstånd/bevarandestatus förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området.
- Strandängarna är beroende av hävd för att bevara sina naturvärden och sin lågvuxenhet.

6210 Kalkgräsmarker

Beskrivning: Torra-friska, hävdpräglade kalkgräsmarker med rikligt inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser allt från riklig förekomst till sällsynt eller mycket sällsynt. Floran är allmänt mycket artrik och omfattar många kalkgynnade och kalkkrävande arter. Nåtö biologiska stations gård utgör ett gott exempel på en representativ lokal av denna typ.

Bevarandemål: Många insektsarter och fåglar är beroende av andra miljöer utanför naturtypen för häckning, skydd, födoförsök eller delar av sin livscykel. Gynnsamt tillstånd/bevarandestatus förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området.

Hotbild/negativ påverkan:

- Utebliven röjning och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd gör så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Överbete kan påverka naturtypen negativt.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer.
- Spridning av gödsel påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder:

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att inga försämringar för naturtypen sker.
- Jordbrukare som uppfyller vissa generella skötselvillkor kan få ersättning för allmänna värden.
- Information och rådgivning bedrivs bland annat inom landsbygdsprogrammets åtgärder för kompetensutveckling av lantbrukare inom miljöområdet.

Arter enligt art- och habitatdirektivet

För utpekade arter är målet att bibehålla eller uppnå en livskraftig stam inom Åland. Värdena nedan ska ses som riktvärden för det aktuella Natura 2000 – området. För många av arterna är kunskapen om utbredning och populationer begränsad.

Hasselsnok

Skumticka

Rostticka

St. Pers nycklar

Alm

Kungsängslilja

Ramslök

Arter enligt fågeldirektivet

Rördrom

Brushane

Grönbena

Fisktärna

Silvertärna

Skötselåtgärder och uppföljning

Ålands landskapsregering har hand om skötseln av området. De olika naturtyperna sköts på traditionellt sätt. Lövängspartierna sköts med slåtter, hamling, efterbete, röjning och rydjning, övriga skötselåtgärder utförs enligt behov.

Betesdjuren utgörs av nötkreatur enligt särskilt system.

Inom vissa områden behöver trädens höjdtillväxt begränsas med tanke på flygsäkerheten, dock så att områdets naturvärden inte skadas.

Områdets status och utveckling följs upp genom inventering av utvecklingen av bl.a. fågelliv, ängsvegetation och arter som är typiska för de respektive naturtyperna.